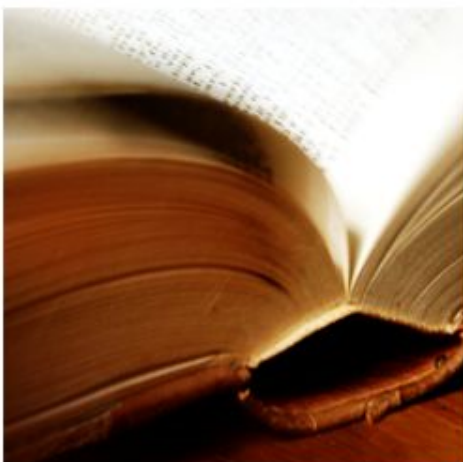

Podstawy ekonomii

Dr Gabriela Przesławska

Uniwersytet Wrocławski

Instytut Nauk Ekonomicznych Zakład Polityki Gospodarczej

Geneza teorii ekonomii (1/3)

- Adam Smith - szkocki myśliciel i filozof, „ojciec” ekonomii i liberalizmu ekonomicznego - autor fundamentalnego dzieła ekonomii:
 - „Badania nad naturą i przyczynami bogactwa narodów” - 1776 r.
 - Wyodrębnienie ekonomii jako samodzielnej dziedziny nauki trwało ok. dwóch tysięcy lat

Geneza teorii ekonomii (2/3)

- Pojcie „ekonomia” posługiwano się już w starożytnej Grecji, np. u Homera w Iliadzie oraz kilka wieków później u Arystotelesa (384- 322 p.n.e)
- Termin ten ma bowiem greckie źródło, gdzie oikos oznacza dom, nomos- prawo. Czyli ekonomia oznaczała wówczas naukę o prawach gospodarstwa domowego

Geneza teorii ekonomii (3/3)

- Dlaczego dopiero dzieło Adama Smitha uważa się za genezę nauki ekonomii, choć gospodarowanie jako racjonalna działalność człowieka istnieje „od zawsze”
- Wcześniej powstawały różnorodne prace na tematy ekonomiczne, ale nie spełniały one kryteriów systematycznego dzieła naukowego (w tym przypadku, w całości dotyczy tego gospodarowania)
- chodzi o np. moralne eseje o cenie sprawiedliwej i lichwie Tomasza z Akwinu z okresu średniowiecza, czy te prace Mikołaja Kopernika o pieniądzu z okresu odrodzenia (prawo Kopernika – Greshama „pieniądz gorszy wypiera pieniądz lepszy”)

Kryteria dzieła naukowego w Bogactwie narodów A. Smitha

- Dzieło naukowe musi spełniać 5 kryteriów|:
 1. Odrębności wykładu, tj. wyraźnego oddzielenia jego treści od treści innego przedmiotu
 2. Systematyczność układu- zespół treści musi być uporządkowany wg jakiejś metody przewodniej
 3. Uniwersalność systemu – system musi być kompletny, tzn. obejmować całość badanego zagadnienia
 4. Nomotetyczność systemu musi formułować ogólne prawidłowości, tj. nie zawiera wyłącznie opisu
 5. Pozytywność – system naukowy powinien składać się z treści pozytywnych stwierdzeń „jak jest”, a nie „jak by powinno”

Dzieło A. Smitha spełniało w/w warunki systemu naukowego

Wydarzenia historyczne sprzyjające aktualności i popularności dzieła Adama Smitha

- Zakończenie wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej (1783)
- Zawarcie traktatu o liberalizacji handlu między Anglią i Francją (1776)
- Wybuch wielkiej Rewolucji Francuskiej (1789)

- Podstawowy **problem ekonomiczny** stanowi rzadko zasobów, tj. czynników wykorzystywanych do produkcji dóbr i usług.
- S nimi: ziemia, praca, kapitał oraz technologia, talent przedsiębiorczy

Gospodarowanie

- Z drugiej strony, ludzkie potrzeby nieograniczone. Stąd wynika konieczność dokonywania wyborów ekonomicznych: co produkować, w jaki sposób, kto otrzyma dobra i usługi (czyli problemy wymiany i podziału)
- Ten problem decyzyjny dokonywania wyborów, to gospodarowanie

Przedmiot ekonomii

- Ekonomia jest nauką badającą problem alokowania ograniczonych zasobów pomiędzy konkurującymi ze sobą celami;
- Wyjaśnia jak ludzie radzą sobie z rzadkością, czyli brakiem nieograniczonej dostępności dóbr

Krzywa możliwości produkcyjnych

- Narzędziem analizy ekonomicznej wyjaśniającym problem rzadkości i problem wyborów ekonomicznych jest krzywa możliwości produkcyjnych
- Krzywa ilustruje problem substytucyjności (trade off), czyli wybór „co za co” (więcej jednego dobra, ale za cenę zmniejszenia ilości dobra drugiego)

Metoda ekonomii

- W jaki sposób ekonomia odkrywa prawidłowo ci rzdze gospodark i tworzy teori ?
- Model czyli teoria ekonomiczna, to uproszczony obraz rzeczywisto ci. Koncentruje si jedynie na najistotniejszych dla danego zagadnienia elementach, wykorzystuj c prawo wielkich liczb.
- Budowa teorii przebiega w trzech etapach:
 - obserwacja danego zjawiska i formułowanie hipotezy
 - konstruowanie modelu
 - weryfikacja wniosków z teorii dokonywana na podstawie danych ekonomicznych.
 - wykorzystuje si przy tym najpierw wnioskowanie indukcyjne, a nast pnie, w celu weryfikacji hipotezy dedukcyjne.

Wnioskowanie indukcyjno- dedukcyjne jako metoda abstrakcji naukowej w tworzeniu teorii ekonomii

- Indukcja, to wnioskowanie ogólne z przesłanek bardziej szczególnymi przypadkami („od szczegółu do ogółu”).
- Dedukcja – wyprowadzanie szczegółowych z ogólnych („od ogółu do szczegółu”)

Ekonomia pozytywna a ekonomia normatywna

- Ekonomia pozytywna- zespół tez obiektywnych dotyczących przebiegu zjawisk ekonomicznych (mówi: „jak jest”)
- Ekonomia normatywna uwzględnia sdy subiektywne w rodzaju: „jak by powinno”)

Mikroekonomia

- Mikroekonomia bada pojedyncze rynki funkcjonujące w ramach gospodarki narodowej (tj. rynek towarów i usług, rynek pracy, rynek kapitałowy)
- Bada następujące kwestie:
 - co określa cenę dóbr i usług
 - co określa wielkość produkcji firmy
 - co określa wysokość płac, czy stopy procentowej

Makroekonomia

- Makroekonomia dotyczy funkcjonowania gospodarki jako całości.
- Bada funkcjonowanie takich zagadnień makroekonomicznych jak: produkt narodowy, cykl koniunkturalny, budżet państwa, bank centralny, inflacja, bezrobocie, handel zagraniczny

Pierwsze Nagrody Nobla w dziedzinie ekonomii

- Laureatami pierwszej Nagrody Nobla w dziedzinie ekonomii w 1969 r. byli ekonometrycy – Jan Tinbergen – Holender oraz Ragnar Frish - Norweg
- W 1970 r Nagrod Nobla otrzymał Amerykanin Paul Samuelson „ za prace naukowe, na podstawie których rozwinął statyczną i dynamiczną **teorię ekonomii** i przyczynił się aktywnie do poprawy analizy w naukach ekonomicznych’

Podsumowanie

- Celem nauczania ekonomii jest poznanie podstawowego problemu ekonomicznego, t.j. rzadko ci i konieczno ci gospodarowania w warunkach ograniczonych zasobów oraz nieograniczono ci ludzkich potrzeb
- Wiedza z zakresu ekonomii pozwoli:
 - ekonomizowa własne działania (czyli - porównywa koszty i korzyści wyborów)
 - podejmowa bardziej racjonalne decyzje
 - analizowa polityk gospodarcza rządów z punktu widzenia określonych ujęć teorii ekonomii

ródła:

- W.Samecki, Wprowadzenie do ekonomiki, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2005
- **Elementarne zagadnienia ekonomii, (red. nauk. R.Milewski), PWN 2008**
- W.Kwa nicki, Zasady ekonomii rynkowej, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2001
- Słownik historii my li ekonomicznej (red. E.Kundera) Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2004

